

RECENZE/REVIEW

JURENKA, Miroslav, Hana MALACHOVÁ a Rudolf URBAN. Krizové řízení I. Brno: Univerzita obrany, 2016. ISBN 978-80-7231-379-2.

Jan Kyselák

jan.kyselak1@gmail.com

Publikace Krizové řízení I je výstupem kolektivu spoluautorů, kteří v tomto složení a v takovém to rozsahu publikovali pravděpodobně prvně. Jméno R. Urban je v oblasti publikační známé, M. Jurenka a H. Malachová již méně (všichni Katedra krizového řízení Univerzity obrany).

Dílo o přibližně sto třiceti stranách bylo vydáno Univerzitou obrany na podzim roku 2016. Čtenáři se s ním mohou seznámit u příjemců povinných výtisků (Národní knihovna Praha, Moravská zemská knihovna v Brně, Vědecká knihovna v Olomouci) popř. knihovně Univerzity obrany.

Celý text je rozdělen do pěti kapitol a doplněn vícero přílohami, tvořícími ovšem jen zanedbatelnou část celého díla. Kapitolám ani přílohám není připsáno autorství, tudíž podíl jednotlivých autorů na zpracování není znám. Většina kapitol je doplněna kontrolními otázkami (ne ovšem všechny, jak mylně uvádějí spoluautoři v preambuli, či jakémsi předúvodu úvodu), což lze hodnotit kladně. Obálka nemá nijak atraktivní vzhled, svůj účel ovšem s obligatorními údaji splňuje. Uvádění akademických titulů a vědeckých hodností autorů na obálkách bývá ovšem méně časté. Z velké části je dílo kompilační povahy. U některých kopírovaných pasáží textů schází odkaz na autorství (viz např. str. 38-40 - v NATO Review již v roce 2002) či zdroj čerpání informací. Formální stránka zpracování má nedostatků vícero - zavádění vybraných zkratk, jejich užívání a následné opouštění od tohoto užití, nejednotnost zápisu zkratk v jejich seznamu - absence českých popř. anglických výrazů u mnohých z nich nebo pochybení v názvu uváděných institucí či chybějící písmena v textu apod. Odkaz [66] je zapsán chybně, směřuje čtenáře na dva rozdílné zdroje. V prvním - A report č. 2 roč. 2002, odkazovaná pasáž s problematikou desetiletého dítěte a výkon služby operačního dozorčího, těhotenství či zproštění výkonu služby, žádnou souvislost s oblastí krizového řízení nemá. Až po pracném opsání internetové adresy z druhé části odkazu se dostaneme k tomu správnému zdroji. Neočíslování celé řady stran spoluautoři nebo recenzenti mohli bez

problémů postřehnout. Klausule v tiráži o tom, že publikace neprošla jazykovou úpravou, nijak neomlouvá pravopisné chyby. Boxy s uváděnými příklady vhodně zpestřují obsah, u mnohých zajímavých údajů by však nebylo od věci uvést také zdroj.

Úvod mohl být o něco stručnější, některé jeho pasáže musí čtenář přečíst vícekrát, aby jim porozuměl. Autoři zde chybně uvádějí, že Česká republika přímo sousedí se státy, které jsou členy Severoatlantické smlouvy a Evropské unie. Rakousko ovšem členským státem prvně jmenované organizace není a nikdy nebylo, úvahy o jeho případném členství nejsou na současné politické scéně této země nijak aktuální. Další organizace, spolupodílející se na zajišťování bezpečnosti v Evropě a ve světě - OBSE nebo OSN zmíněny sice také jsou, ovšem jen velice okrajově. Větší prostor by si jistě zasloužily.

Od kapitoly první - Vývoj bezpečnostního prostředí a jeho vliv na Českou republiku, bude patrně čtenář očekávat podstatně více. Celkový rozsah této kapitoly netvoří ani dvě strany (v preambuli vydaného materiálu - str. 2, je deskripce této kapitoly paradoxně nejrozsáhlejší), přičemž její značnou část tvoří výčet bezpečnostních hrozeb, jež jsou uvedeny v aktuální Bezpečnostní strategii České republiky a překopírovaná jedna její další pasáž. O samotném vývoji bezpečnostního prostředí a jeho vlivu na náš stát se toho ovšem moc vyčíst nedá. Snad právě proto u této kapitoly, jako u jediné, nejsou spoluautory uvedeny kontrolní otázky.

Druhé kapitole - Krizové řízení NATO, je již patřičný prostor věnován. Z jakých zdrojů bylo čerpáno při deskripci místa a úlohy Vojenského výboru a Severoatlantické rady je ale méně jasné. Je ovšem faktem, že Výbor pro obranné plánování, zmiňovaný v rámci uvedených statí, zanikl již v roce 2010! Žádné bližší informace v literatuře [15] ve vztahu k problematice operací prováděných dle článku 5 Washingtonské smlouvy nebo mimo něj, nalézt nelze (odkaz měl být spíše na příslušné alianční doktríny). Rozpor mezi rokem zahájení činnosti Euroatlantického koordinačního střediska pro řešení situace při katastrofách, uváděný spoluautory (1988) a jejím založení, (1998) čtenář jen stěží chápe. Předposlední otázce podkapitoly Proces řešení krizí NATO, porozumět nelze.

Následující kapitola, s názvem Implementaci systému reakce na krize NATO, byť nevelká rozsahem, dostatečně seznamuje čtenáře s touto oblastí. Některé odkazy na internetové zdroje směřují čtenáře jen na velmi obecné internetové stránky, na kterých konkrétní tematiku nebo její rozšíření dohledat nelze. Link v odkazu [45] je na neaktuální Doktrínu

Armády České republiky. Nu proč ne. Z názvu, použitým v tomto odkazu - Doktrína AČR v operacích na území ČR, musí být ovšem čtenář zákonitě poněkud na rozpacích. Název takovéto doktríny nelze dohledat v žádném seznamu vydaných doktrín. Buďto měli spoluautoři na mysli Doktrínu AČR v operacích na území ČR pod národním velením (Vyškov: Ředitelství výcviku a doktrín - Správa doktrín, 2007. ISBN 978-80-239-9391-2.) nebo prostě všem dobře známou Doktrínu Armády České republiky. Nemůže čtenář na základě dosavadních negativních zjištění pojmout k publikaci nedůvěru a již v tomto místě ji odložit?

Čtvrtá kapitola - Krizové řízení v České republice, je v její první části - Krizové řízení na centrální a regionální úrovni státu, vesměs tvořena pouze kopírováním vybraných pasáží zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), bez jakýchkoliv doplňujících vysvětlení, což musí zákonitě stěžovat studium dané problematiky. Shrnutí vyhlášení krizových stavů do přílohy D je vhodné, neuvedení právních norem, na základě kterých se jednotlivé stavy vyhláší, nikoliv. Uvedení příkladů, kdy a v jaké souvislosti byl např. na území České republiky vyhlášen nouzový stav, by jistě bylo vhodné. Druhá část této kapitoly - Krizové řízení v resortu obrany, je již o poznání zajímavější, je zde patrná určitá, byť pouze teoretická, orientace tvůrce/ů kapitoly v této oblasti. O existenci zákona č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze (ve vztahu k aktivním zálohám, jejichž místo a úloha je zde vcelku obstojně rozebrána), se čtenář nedozví, o které právní normy se opírá při své činnosti Vojenská policie, jejíž místo a úloha je zde také uvedena, také ne. Kontrolní druhá otázka v závěru této kapitoly „Co je základním úkolem ozbrojených sil ČR podle zákona č. 219/1991 Sb.“ je pravděpodobně chytákem, poněvadž v zákoně č. 219/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů (doplňuje tento zákon o oblast zemědělské výroby provozované samostatně hospodařícími rolníky), by kdokoli marně hledal tu správnou odpověď.

Kapitola pátá - Ochrana infrastruktur, seznamuje čtenáře s problematikou kritické infrastruktury a obranné infrastruktury. Struktura první části působí uspořádaně. Příloha G ovšem nekoresponduje s textem na straně 99. Druhá část, věnující se obranné infrastruktuře, jistě zaujme. Co ovšem měli spoluautoři na mysli pod pojmem Základní řád ČR, není zcela zřejmé, navíc tato několikastránková podkapitola je i s obrázky téměř identická s částí publikace Ochrana kritické infrastruktury (Praha: Česká asociace bezpečnostních manažerů, 2011. ISBN 978-80-260-1215-3.) - vybranými pasážemi její kapitoly Obranné plánování a zabezpečení ochrany kritické infrastruktury, spoluautorů P. Ťuláka a J. Skalníka.

Mezi silné stránky vydaného materiálu lze zařadit určitý náhled na problematiku procesu řešení krizí NATO a implementaci systému reakce na krize NATO.

Mezi slabé stránky lze zahrnout absenci jakékoliv výstupů z vlastní zkušenosti spoluautorů s krizovým řízením - zejména řešením krizových situací, což by čtenáři (respektive studenti magisterských studijních programů Univerzity obrany, pro které, jak uvádějí spoluautoři, je primárně tato publikace předurčena) zcela jistě přivítali. To může i u nezaujatých čtenářů ve spojení s množstvím pochybení, která se ve vydaném materiálu vyskytují, evokovat dojem, že tito u žádné z institucí, jež by se v nadnárodním či alespoň národním měřítku zabývaly řešením problematiky krizového řízení, nikdy na odpovídajících pozicích nepůsobili. V souvislosti s výše uvedenými nedostatky se musí čtenář dále oprávněně zamýšlet i nad výběrem a erudicí recenzentů (A. Oulehlová - vedoucí skupiny krizového řízení Katedry krizového řízení Univerzity obrany a M. Lafek - Společné operační centrum Ministerstva obrany) nebo alespoň nad jejich zodpovědným přístupem k samotné recenzi. Celý materiál rovněž působí dojmem překotně zpracovaného, bez patřičného důrazu na detaily. Má očekávání ve vztahu k tomuto dílu byla naplněna jen z nepatrné části.

